

GYMNASIEELEVERNAS ÅSIKTER OM
UNDERVISNINGEN I MUNT
LIG
SPRÅKFÄRDIGHET

Kandidatavhandling
Ossi Lupunen

Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Svenska språket
2.5.2011

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Ossi Lupunen	
Otsake: Gymnasieelevernas åsikter om undervisningen i muntlig språkfärdighet	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatintutkielma
Vuosi: 2011	Sivumäärä: 32
<p>Tutkielmani päätarkoitus oli selvittää lukiolaisten mielipiteitä suullisen kielitaidon opetuksesta ruotsin kielessä. Tämän lisäksi tarkoituksena oli selvittää millaisia yleisiä mielipiteitä ja asenteita lukiolaisilla on ruotsin kieltä ja sen opiskelua kohtaan sekä ottaa selvää, ajattelevatko lukiolaiset pystyvänsä käyttämään ruotsin kieltä koulun ulkopuolella kouluopetuksen perusteella. Lisäksi yksi tutkielman tarkoituksista oli tarkastella mahdollisia eroavaisuuksia abiturienttien ja toista vuotta lukiossa opiskelevien välillä.</p> <p>Keräsin aineistoni monivalintakyselylomakkeella, joka koostui 37 väittämästä ruotsin opiskeluun ja erityisesti suulliseen kielitaitoon liittyen. Aineistoni koostui 58 lukiolaisen vastauksista, jotka analysoin kvantitatiivisin menetelmin. Noin puolet kyselyyn osallistuneista lukiolaisista oli abiturienteja ja puolet opiskeli toista vuotta lukiossa.</p> <p>Tuloksista selvisi, että asenteet ruotsin kieltä kohtaan olivat yleisesti ottaen enemmän positiivisia kuin negatiivisia, ja noin puolet lukiolaisista piti ruotsin opiskelua hyödyllisenä. Lisäksi yli puolet lukiolaisista halusi saada valmiudet käyttää ruotsin kieltä tulevaisuudessa. Suullisen kielitaidon opetuksen suhteen tulokset näyttivät, että opetusta tulisi parantaa ja muuttaa. Vain pieni osa lukiolaisista oli ruotsin kanssa tekemisissä vapaa-ajallaan eikä koulun koettu valmistavan tarpeeksi hyvin kielenkäyttöön koulun ulkopuolella. Tuloksista selvisi myös, että abiturienttien mielipiteet olivat positiivisempia kuin toista vuotta lukiossa opiskelevien kysymyksissä, jotka liittyivät yleisesti ruotsin opiskeluun tai halukkuuteen käyttää ruotsia tulevaisuudessa.</p> <p>Ennen kaikkea tulosten perusteella nousi kysymys siitä, miksi lukiolaiset, jotka halusivat saada valmiudet käyttää ruotsin kieltä tulevaisuudessa eivät kuitenkaan pidä kielitaitoaan yllä koulun ulkopuolella vaikka suurin osa kyselyyn vastanneista lukiolaisista oli sitä mieltä, että suurin vastuu on jokaisella itsellään kielenoppimisen suhteen.</p>	
Avainsanat: muntlig språkfärdighet, läroplan, språkinläring	
Kirjasto/Säilytyspaikka: Aallon kirjasto	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1. INLEDNING	4
2. BAKGRUND	5
2.1 Muntlig språkfärdighet och dess undervisning.....	5
2.2 Läroplan	7
2.3 Tidigare studier	8
3. MATERIAL OCH METOD	9
3.1 Undersökningsmetod	9
3.2 Informanterna.....	10
3.3 Analysmetod	11
4. RESULTAT	11
4.1 Undervisningen i svenska.....	12
4.2 Undervisningen i muntlig språkfärdighet	14
4.3 Svenska språket utanför skolan och i framtiden.....	18
4.4 Jämförelse mellan abiturienter och studerande i årskurs två.....	22
5. DISKUSSION	24
6. AVSLUTNING	26
LITTERATUR.....	28
BILAGA: ENKÄTEN.....	30

1. INLEDNING

I denna uppsats ska jag undersöka gymnasieelevernas åsikter om undervisningen i muntlig språkfärdighet i ett finskt gymnasium. Eftersom jag ska bli lärare i svenska har muntlig språkfärdighet och dess undervisning blivit den mest intressanta delen av språket för mig. Dessutom var det något som jag tyckte behövde förbättras när jag själv läste svenska i grundskolan och särskilt i gymnasiet ville jag undersöka det för att se om det har blivit bättre under senare år. Speciellt tyckte jag själv när jag studerade svenska i grundskolan och gymnasiet att undervisningen borde ha innehållit fler muntliga övningar och förberett mer till språkbruk utanför skolan.

Jag anser att detta är ett viktigt tema att undersöka eftersom jag själv ska bli lärare i svenska och jag kan säkert ha nytta av detta när det gäller till exempel frågor kring läroplanen, så som andra nuvarande och blivande lärare. Jag är också intresserad av detta tema eftersom det har blivit några ändringar i undervisningen i svenska i gymnasiet efter att jag tagit studenten 2006. Tillägget av den nya muntliga kursen kan möjligen ha påverkat undervisningen i muntlig språkfärdighet i allmänhet.

Jag är speciellt intresserad av att undersöka elevernas åsikter eftersom de inte alltid är desamma som lärarnas eller de människors som bestämmer om undervisningens innehåll och grunder. Vidare vill jag också redogöra för gymnasieelevernas allmänna attityder till svenska språket eftersom de kan också påverka åsikter om undervisningen. En enstaka speciell fråga som jag är intresserad av är att få veta om eleverna anser att det räcker med den undervisning de får i skolan för att kunna använda språket i det vardagliga livet i stället för att kunna använda det bara på lektionerna i skolan.

Syftet med denna undersökning är att ta reda på gymnasieelevernas åsikter och attityder kring dessa saker. Mina huvudforskningsfrågor är:

- Tycker gymnasieeleverna att undervisningen i muntlig språkfärdighet i svenska borde förbättras eller ändras?
- Anser gymnasieeleverna att de på basis av undervisningen i skolan kunde använda språket utanför skolan?

- Hurdana attityder har de mot svenska undervisningen och svenska språket i allmänhet?
- Dessutom ska jag ta reda på om det finns några skillnader mellan elevernas svar i olika årskurser i gymnasiet.

I undersökningen deltog 58 gymnasieelever som alla studerar svenska som B1-språk i gymnasiet. Jag valde att undersöka gymnasieelever eftersom de har läst svenska en längre tid jämfört med högstadieelever som högst har läst svenska i tre år. I gymnasiet kan man anta att eleverna har relativt utvecklade kunskaper och dessutom finns det större möjlighet att de har använt sina kunskaper också utanför skolmiljön. Dessutom antar jag att gymnasieelever har mer specifika åsikter när det gäller till exempel undervisningsmetoder.

Beroende på mina egna erfarenheter och tidigare studier är min hypotes att gymnasieeleverna i allmänhet inte är helt nöjda med undervisningen i muntlig språkfärdighet. Dessutom antar jag att attityder och åsikter om svenska språket och dess undervisning är mer negativa än positiva.

I denna uppsats redogör jag först för den teoretiska bakgrunden för muntlig språkfärdighet och för läroplanen (kapitel 2). Därefter redogör jag för materialet i undersökningen och hur jag valde undersöknings- och analysmetoden (kapitel 3). Sedan, presenterar jag resultaten (kapitel 4) och till slut diskuterar jag mina undersökningsresultat och undersökningen som helhet samt ger förslag till fortsatta studier (kapitel 5 och 6).

2. BAKGRUND

I detta kapitel ska jag redogöra för den teoretiska bakgrunden för begreppet muntlig språkfärdighet och dess undervisning. Dessutom ska jag ta upp det som sägs i läroplanen vad gäller muntlig språkfärdighet. Till slut ska jag nämna några tidigare studier kring detta tema.

2.1 Muntlig språkfärdighet och dess undervisning

Muntlig språkfärdighet är en viktig del av språkinlärning såsom språkbruk och kommunikation. Språkundervisningen måste därför bereda elever för att kunna använda

språket utanför inlärningsmiljön, d.v.s. skolmiljön. Det finns olika teorier kring detta och man måste studera saken både från elevernas och lärarens synpunkt.

Vad gäller lärarens relevans i undervisningen betonar Kjellin (2002:27-28) att det är viktigt för varje lärare att ha någon undervisningsfilosofi, d.v.s. att de vet varför de gör saker på det sättet som de gör. Lika viktigt är enligt honom att läraren också gör det klart för sina elever varför han eller hon agerar som lärare just på ett visst sätt. Detta tycker jag är viktigt speciellt när det gäller muntlig språkfärdighet eftersom elever måste veta varför lektionsaktiviteterna ser ut som de gör. Vidare vad gäller lärarens ansvar tycker jag att läraren måste göra det klart för sina elever på vilket sätt de kan öva sitt språk också utanför skolan. Det är alltså betydande att både lärare och elever är medvetna om samma saker. Kjellin (2002:28) betonar också att läraren måste göra sina förväntningar klara för sina elever och dessutom är det viktigt att elever sätter egna förväntningar på sig själva samt på läraren beroende på förväntningar som läraren har förklarat för sina elever. En annan viktig sak som Kjellin (2002:29) betonar är elevernas eget ansvar. Läraren ska visa rätta vägen men elever har sitt eget ansvar om de verkligen vill lära sig ett främmande språk. Det gäller att elever ska vara aktiva och vilja lära sig språket.

Det är också viktigt att titta på saken ur elevernas perspektiv eftersom det är de som ska kunna lära sig språket. Läraren måste därför kunna iaktta elevernas olikheter vilket Hildén (2000) betonar. Eftersom alla lär sig på sitt eget sätt är det viktigt att det läggs märke till att olika talanger, lärostilar och lärstrategier ska finnas i undervisningen för att elever ska ha meningsfulla undervisningsaktiviteter eftersom varje elev har olika behov att utveckla dessa tre saker. Enligt Hildén (2000) kan eleverna delas i fyra grupper beroende på deras styrkor och svårigheter. Grupperna är de som observerar, de som sysslar, de som vänjer sig och de som kommunicerar. Läraren borde då skapa övningar som olika elever kan ha nytta av och känna att de är meningsfulla.

Vad gäller undervisningslektioner i muntlig språkfärdighet betonar Leiwo (1994:115,127) interaktion och socialitet samt diskussion som en bra undervisningsmetod. Han framhäver att för att diskussion ska kunna fungera som en del av undervisningen är det viktigt att läraren inte dominerar det utan man ska sträva efter att skapa äkta diskussionssituationer som liknar sådana som man kan möta i livet utanför skolmiljön. Leiwo (1994:127) betonar också att läraren ska kunna planera noggrant och behärska diskussionens principer vad gäller innehåll

och socialitet.

När man lär sig muntlig språkfärdighet i ett språk borde man således inte fokuseras till skollektioner som språkbrukssituationer. I stället borde undervisningen koncentrera sig på att kunna använda språket som man lär sig också utanför undervisningsområdet. Väyrynen (2001) hänvisar till en studie som visar att yrkesskolstuderande anser att det inte finns lika mycket muntliga övningar som det borde. Väyrynens (2001) resultat visar också att till exempel övningar för situationer där man måste kunna kommunicera muntligt borde finnas mer och man borde skapa övningar där man kan öva spontant språkbruk som man kan möta utanför skolmiljön. Jag anser att detta är viktigt eftersom språk borde framför allt studeras för att kunna använda det i det vardagliga livet och ha nytta av till exempel vidare i arbetslivet. Detta borde tas upp i undervisningen för att eleverna inte skulle ha svårigheter senare i livet när de möter situationer där de skulle behöva språk som de har studerat. På det sättet skulle eleverna också förmodligen känna att de studerar språket för att ha nytta av det i livet och inte bara för skolans skull.

2.2 Läroplan

I detta avsnitt presenteras det som sägs i läroplanen om undervisningen i muntlig språkfärdighet i gymnasiet vad gäller svenska som B1-språk, d.v.s. språket som man börjar studera under årskurs sju i grundskolan.

Enligt *Grunderna för gymnasiets läroplan* (2003) borde kommunikation betonas i undervisningen i svenska. I gymnasiet finns det fem obligatoriska kurser i B1-svenska (RUB1 – RUB5). Vad gäller muntlig språkfärdighet betonas i den första kursen (RUB1) ”diskussion, förmåga att uttrycka sin åsikt samt centrala strategier i muntlig kommunikation” (2003:97). I den andra kursen (RUB2) ligger tonvikten ”på muntlig kommunikation” och det sägs ”att uttrycka sig på svenska befästs och man fäster vikt vid säkerheten i talet” (2003:97). I beskrivningarna av de andra tre obligatoriska kurserna betonas muntlig språkfärdighet inte speciellt i läroplanen.

Vad gäller fördjupade kurser så sägs det i *Ändring av grunderna för läroplanen i gymnasieutbildning för unga* (2009) om den nya kursen *Tala och förstå bättre* (RUB6) att ”i kursen övas olika strategier för att tala och använda språket muntligt i olika situationer i

enlighet med målen för språket” (2009:3). Dessutom talas det om olika ämnen för de muntliga övningarna. Till slut nämns det att ”förmågan att tala språket uppövas med hjälp av krävande texter i anslutning till nämnda ämnesområden och material som övar talförståelsen” (2009:3).

2.3 Tidigare studier

I detta avsnitt presenteras tre tidigare studier som har likadana teman som min undersökning. Man har studerat tidigare muntlig språkfärdighet och dess undervisning både ur elevernas och lärarnas synpunkt. Dessutom har man studerat allmänna attityder till svenska i de finska skolorna.

Hollmén (2007) undersökte i sin pro gradu-avhandling hurdana uppfattningar gymnasieelever har om sin muntliga språkfärdighet och dess undervisning i svenska. Dessutom undersökte Hollmén gymnasieelevernas tankar om att använda svenska språket utanför skolan samt attityder till svenska i allmänhet. Hollmén's undersökning var en kvalitativ intervjuundersökning vilkens resultat visade att informanterna inte ansåg att deras egen muntlig språkfärdighet var på en bra nivå. Informanternas allmänna attityder till svenska språket och dess undervisning var för det mesta positiva. Trots att informanterna till största delen kände att det är viktigt att kunna klara sig i kommunikativa situationer kände alla av dem sig ängsliga i situationer där de borde kommunicera på svenska. Men resultatet visade också att det fanns skillnader mellan informanterna vad gäller hur denna kommunikationsängslan förekommer.

Iivarinen (2010) undersökte i sin kandidatavhandling undervisning i muntlig språkfärdighet ur lärarnas perspektiv. Syftet med undersökningen var att få veta gymnasielärarnas åsikter om undervisningen i muntlig språkfärdighet samt deras sätt att tolka läroplanen och hurdana undervisningsmetoder de använder. Iivarinens undersökning var en kvalitativ enkätundersökning vilkens resultat visade att det fanns några små skillnader mellan lärarnas sätt att tolka läroplanen. Lärarna ansåg att läroplanen borde vara noggrannare och till exempel innehålla mer exempel vad gäller kursinnehållet. Undersökningen visade att både undervisningen och läroplanen borde förbättras vad gäller undervisningen i muntlig språkfärdighet.

Riikonen (2010) undersökte i sin kandidatavhandling abiturienternas attityder till svenska

språket vad gäller dess nytthet och om de anser att de kommer att behöva språket i framtiden. Dessutom var syftet att jämföra abiturienter i en finskspråkig och en tvåspråkig stad i Finland. Undersökningen var en kvantitativ enkätundersökning och hälften av materialet bestod av abiturienternas svar i en finskspråkig stad och hälften i en tvåspråkig stad. Resultaten visade att abiturienternas attityder var i allmänhet mer positiva än negativa. Det fanns skillnader mellan abiturienterna i olika städer och abiturienterna som bodde i en tvåspråkig stad hade mer positiva attityder möjligen därför att svenska språket har en mer betydande roll i deras vardag.

3. MATERIAL OCH METOD

I detta kapitel presenteras enkäten som jag använde som undersökningsmetod, informanterna som deltog i undersökningen, och den metod som jag använde vid analysen av materialet.

3.1 Undersökningsmetod

Som undersökningsmetod i denna undersökning använde jag enkät. Jag valde en enkätundersökning eftersom jag ville få veta hurdana åsikter och attityder en relativt stor grupp elever har. Jag skapade min enkät med hjälp av Trosts *Enkäteboken* (2001) men valde att inte använda tidigare enkäter som basis eller modell utan ville komma på en egen enkät och egna påståenden. Jag började med att planera olika typer av påståenden kring temat muntlig språkfärdighet och dess undervisning samt svenskundervisning i allmänhet. Sedan samlade jag in de påståenden som jag ansåg var mest lämpliga och tydliga med tanke på syftet i min undersökning i oenhetlig ordning. Jag testade den första versionen av enkäten och efter detta gjorde jag några ändringar före själva insamlingen av materialet.

Den färdiga enkäten som jag använde i min undersökning (se bilaga) består av 37 påståenden på finska som handlar om undervisning i muntlig språkfärdighet samt svenska språket och dess undervisning i allmänhet som en flervalsuppgift. Informanterna tog ställning till påståendena och valde alternativ enligt sin egen åsikt mellan fem möjligheter. Skalan var mellan ”instämmer inte alls” och ”instämmer helt”. De tre andra alternativen angavs inte exakt i enkäten men jag antog att informanterna skulle tolka dem på följande sätt eftersom mittemellan ”instämmer inte alls” och ”instämmer helt” kan man logiskt inte vara av antingen

samma eller annan åsikt:

alternativ	betydelse
1	instämmer inte alls
2	instämmer inte
3	obestämd
4	instämmer delvis
5	instämmer helt

I början av enkäten tillfrågades informanterna dessutom om allmän bakgrundsinformation om deras ålder, modersmål och när de hade börjat studera svenska. Informanterna hade också möjlighet att ge kommentarer i slutet av enkäten.

Vid insamlingen av materialet började jag med att kontakta en svensklärare i ett gymnasium i en finskspråkig stad i södra Finland via e-post och frågade om möjlighet att kunna insamla svar på min enkät under ett par svensklektioner. Således samlade jag in materialet i januari 2011 under två svensklektioner som denna lärare föreslog skulle passa bäst. Urval av informanterna blev slumpmässigt på det sättet att jag inte visste före insamling av materialet hurdana grupper som skulle delta i undersökningen. De två klasserna blev valda endast beroende på lärarens förslag. Den ena lektionen hörde till den fjärde obligatoriska kursen (RUB04) för elever i årskurs två och den andra till en fördjupad repetitionskurs för abiturienter (RUB09). Det tog drygt tio minuter för informanterna att svara på enkäten.

3.2 Informanterna

Jag hade sammanlagt 58 informanter varav 28 var abiturienter och 30 i årskurs två i gymnasiet. Totalt 44 av informanterna (75,9 %) var flickor och 14 pojkar (24,1 %). Informanterna var mellan 17 och 19 år gamla. Majoriteten av dem hade finska som modersmål (96,6 %), en informant hade ryska och en hade både finska och ryska som förstaspråk. De flesta (93,1 %) hade börjat studera svenska i årskurs 7 i grundskolan medan två informanter hade börjat i årskurs 5, och en informant i årskurs 3. En informant hade inte svarat på denna fråga.

3.3 Analysmetod

Som analysmetod i denna undersökning använde jag kvantitativ analys. Valet av kvantitativ analys beror på att jag vill få en allmän bild av gymnasieelevernas åsikter idag i ett visst gymnasium. För tydlighetens skull har jag valt att dela de fem alternativen i enkäten i tre grupper för analysen på följande sätt:

alternativ	betydelse
1-2	instämmer inte
3	obestämd
4-5	instämmer

Jag antar att de små skillnaderna mellan till exempel ”instämmer delvis” och ”instämmer helt” inte har betydelse för resultatet i denna undersökning men jag antar att det faktum att alla de fem alternativen fanns i enkäten gjorde det lättare för informanterna att svara på frågorna om de inte var helt säkra på sina egna åsikter. Det tredje alternativet tolkar jag som sagt som ”obestämd”.

Vid analys av materialet har jag översatt de ursprungliga finska påståendena till svenska. Om det finns informanter som inte svarade på vissa frågor nämner jag det i exemplen i följande kapitel.

4. RESULTAT

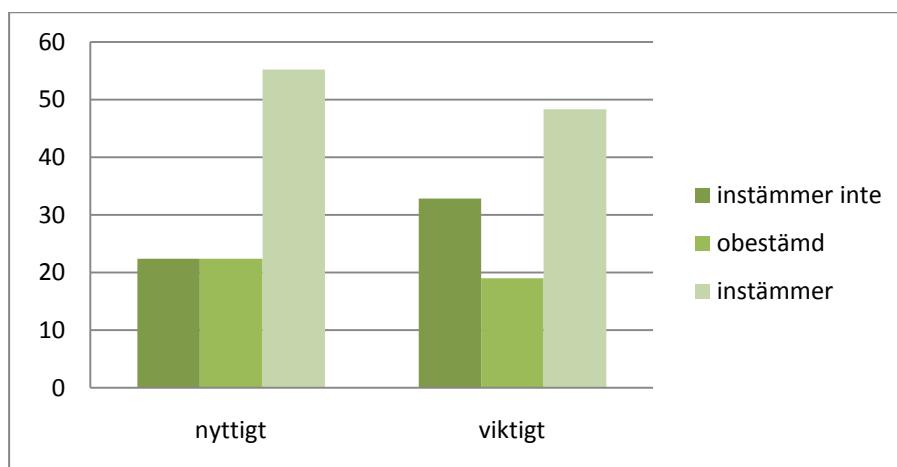
I detta kapitel presenterar jag resultat som jag fick fram med min undersökning. Vid analysen delade jag påståendena i enkäten i tre grupper. Den första gruppen består av påståendena kring åsikter om undervisningen i svenska i allmänhet samt informanternas åsikter om sin egen muntliga språkfärdighet. Den andra gruppen består av påståendena kring åsikter om undervisning och övning i muntlig språkfärdighet i skolan samt om informanternas åsikter om samband mellan skolundervisningen och livet utanför skolan vad gäller att använda språket. Den sista gruppen består av påståendena kring informanternas åsikter om att använda svenska i framtiden. Till slut jämför jag abiturienterna och studerandena i årskurs två med varandra.

Jag valde att inte ha några av påståendena i enkäten med vid analysen eftersom de egentligen inte var helt relevanta, liksom påståenden om man borde börja studera svenska redan på lågstadiet eller påståendena som ger i princip samma svar som andra på ett annat sätt formulerade påståenden. Dessutom valde jag att inte nämna några av de fria kommentarerna som informanterna hade möjlighet att skriva i slutet av enkäten eftersom det finns bara sju kommentarer och eftersom de flesta var inte helt relevanta med tanke på syftet i denna undersökning som var att undersöka informanternas åsikter som en grupp.

De flesta av påståendena presenteras i figurer men några av dem bara som text beroende på vilka resultat jag anser är mest tydliga och rediga i figurer. Alla siffror i figurerna presenteras i procent.

4.1 Undervisningen i svenska

Inledningsvis var en av sakerna som jag frågade efter med enkäten informanternas åsikter om att studera svenska i allmänhet. Jag ville få veta om de tycker att det är viktigt och nyttigt att studera svenska eftersom dessa attityder kan säkert påverka också åsikter kring undervisningens nivå. I figur 1 illustreras informanternas svar på dessa påståenden.

Figur 1. Informanternas svar på påståendena "Det är nyttigt att studera svenska" och "Det är viktigt att studera svenska".

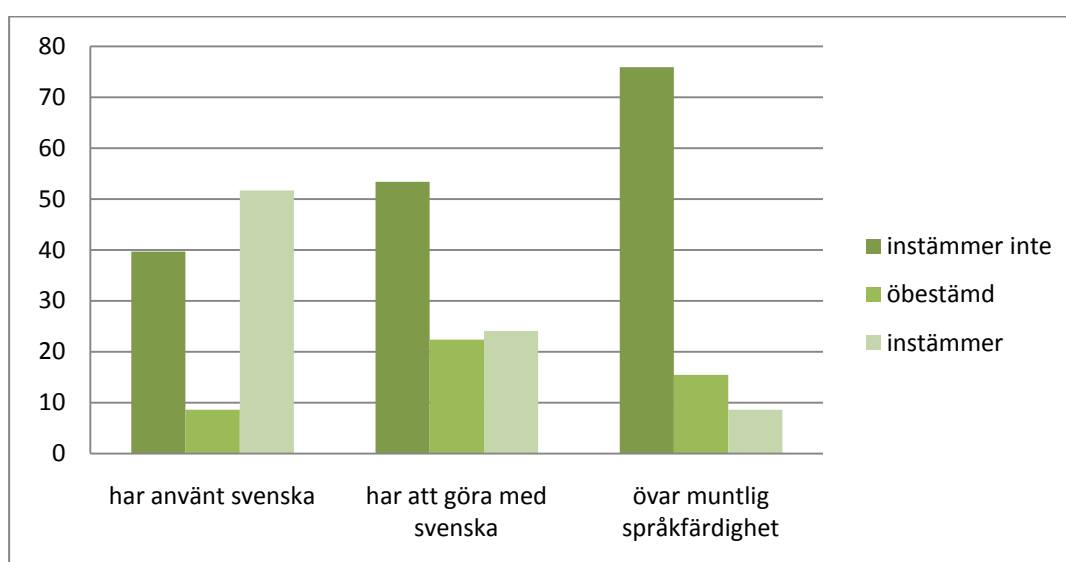
Det framgår av figur 1 att över hälften av informanterna (51,7 %) ansåg att det är nyttigt att studera svenska. Procenten är nästan på samma nivå (48,3 %) vad gäller viktighet. Det fanns ingen stor skillnad mellan negativa åsikter i dessa två påståenden, men ett större antal

informeranter tyckte att det inte var viktigt att studera svenska än att det inte var nyttigt. Allmänt taget höll nästan hälften av informanterna med båda påståendena. Åsikter var alltså i allmänhet mer positiva än negativa vad gäller nyttighet och viktighet i svenskstudier.

Det samma kan sägas om svaret på påståenden ”Jag tycker om att studera svenska” vilket var likadant. Över hälften av informanterna (55,4 %) tyckte om att studera svenska, 19,6 % var obestämnda och en fjärdedel (25,0 %) tyckte inte om att studera svenska. En informant hade inte svarat på denna fråga.

På grund av dessa svar kan man dra slutsatsen att ungefär hälften av informanterna hade en positiv inställning till att studera svenska medan en negativ inställning finns hos ungefär en fjärdedel av informanterna.

Utöver dessa allmänna åsikter frågade jag efter informanternas svar om hur mycket de har med svenska att göra utanför skolan. Jag ville veta om de överhuvudtaget har använt svenska utanför skolmiljön och om de fortsättningsvis använder svenska på något sätt på fritiden. Dessutom och mer direkt i anseende till denna undersökning frågade jag efter om de anser sig öva muntlig språkfärdighet utanför skolan. I figur 2 presenteras informanternas svar på dessa påståenden kring frågorna om hur mycket de har med svenska att göra utanför skolan.

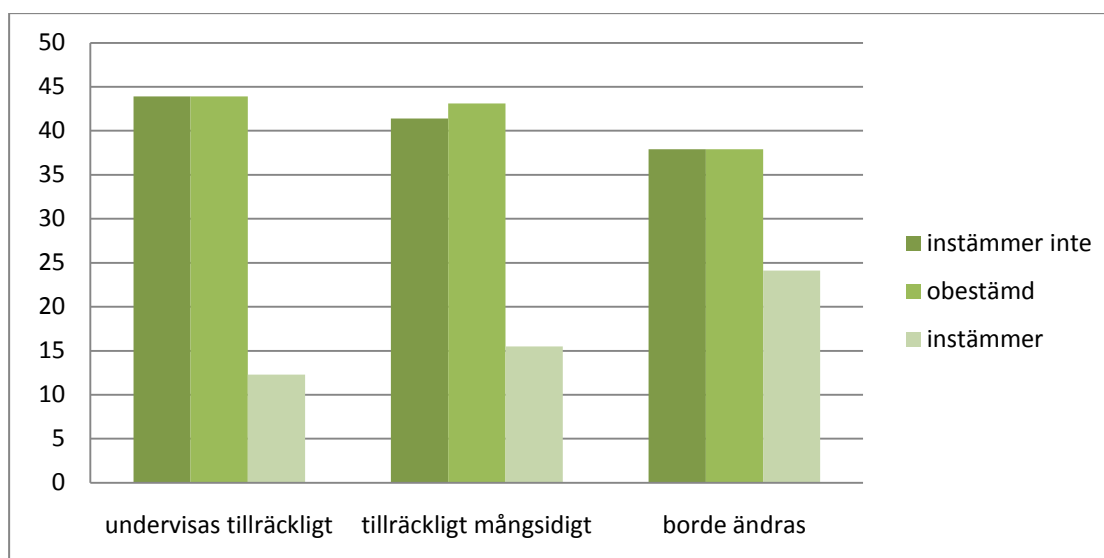
Figur 2. Informanternas svar på påståendena ”Jag har använt svenska utanför skolan”, ”Jag har att göra med svenska utanför skolan (med att läsa, lyssna, tala, osv.)” och ”Jag övar muntlig språkfärdighet utanför skolan”.

Som det framgår av figur 2 hade över hälften av informanterna använt svenska utanför skolan medan nästan 40 % hade inte gjort det. Svaret på den första påståenden ger dock inte svar på hur mycket informanterna har använt språket. Men jag antar att det andra påståendet i figur 2 ger ett mer exakt svar på hur många informanter som är aktiva med svenska språket utanför skolan. Nästan en fjärdedel (24,1 %) sysslar med svenska på ett mer fortlöpande sätt medan över hälften gör det inte. Det är intressant att se att fast en stor del av informanterna har en positiv ställning till svenska (se figur 1) finns det klart färre av de som visar sin inställning i praktiken mer självmant. Lika intressant är det att över en femtedel var obestämda om de har någonting att göra med svenska utanför skolan. Det tredje påståendet i figur 2 visar att över 75 % anser att de inte övar muntlig språkfärdighet utanför skolan. Det kan bero på att informanterna möjligen anser att med övning i muntlig språkfärdighet menas sådan övning som pågår i skolan eller att termen muntlig språkfärdighet är något främmande för dem. Allmänt taget visar figur 2 att det inte finns rätt många, mindre än en fjärdedel, som är aktiva språkbrukare utanför skolan.

Resultatet visar att informanterna anser att det är lätt att kommunicera på svenska och de tycker att deras egen muntliga språkfärdighet är bra var ungefär på samma nivå. I båda påståendena var 44,8 % av informanterna obestämda om påståendena, medan drygt 30 % höll inte med och drygt 20 % var av samma åsikt. Eftersom nästan hälften inte vet klart om deras egen språkfärdighet är bra kan man anta att det beror på att de inte har använt svenska i äkta situationer som framgår av figur 2 eller att de inte har fått tillräckligt med återkoppling om sin språkfärdighet.

4.2 Undervisningen i muntlig språkfärdighet

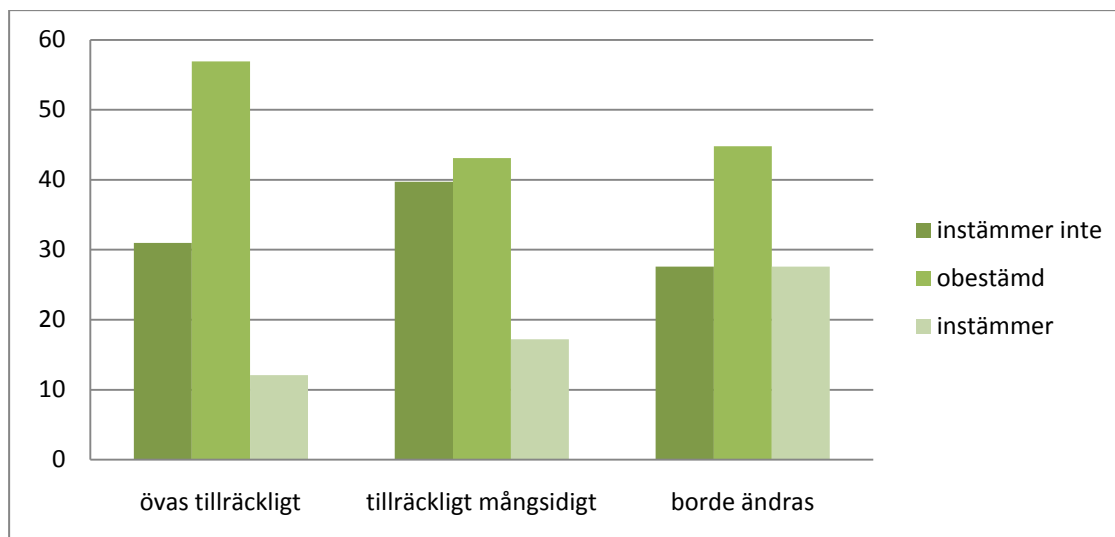
Huvuddelen i min undersökning var att undersöka informanternas åsikter om undersökningen i muntlig språkfärdighet. I enkäten hade jag likadana påståenden om både undervisningen och övningen i muntlig språkfärdighet för att få se om informanterna anser att det finns skillnader mellan det som läraren undervisar i och det som eleverna får göra, öva, under lektionerna. I figur 3 presenteras informanternas svar på påståendena kring undervisning i muntlig språkfärdighet.

Figur 3. Informanternas svar på påståendena ”Muntlig språkfärdighet undervisas tillräckligt”, ”Undervisning i muntlig språkfärdighet är tillräckligt mångsidigt” och ”Undervisning i muntlig språkfärdighet borde ändras”.

I figur 3 kan man se att majoriteten i varje påstående antingen höll inte med eller var obestämda. Det är intressant att se eftersom det finns en stor majoritet i de två första påståendena i figur 3 som inte verkar vara nöjda med undervisningen men ungefär samma antal informanter tycker ändå att man inte behöver ändra på undervisningen. Det är också speciellt betydande att märka att cirka 40 % i varje påstående var obestämda. Fast denna undersökning inte svarar på frågan varför informanterna svarade på det sättet som de gjorde kunde detta motstridiga resultat bero på brist på återkoppling eller också på att informanterna inte är medvetna om hurdan undervisning i muntlig språkfärdighet borde vara som bäst. Det finns en informant i det sista påståendet i figur 3 som inte hade svarat.

I figur 4 presenteras svar på likadana påståendena om övning i muntlig språkfärdighet.

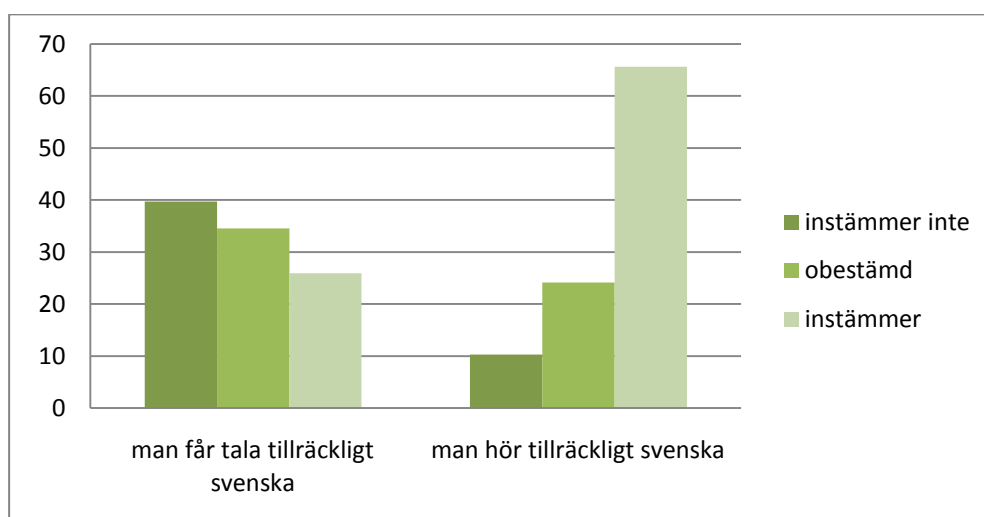

Figur 4. Informanternas svar på påståendena ”Muntlig språkfärdighet övas tillräckligt i skolan”, ”Övning i muntlig språkfärdighet är tillräckligt mångsidigt” och ”Övning i muntlig språkfärdighet borde ändras”.

Jämfört med figur 3 är informanternas svar i figur 4 olika vad gäller övning i stället för undervisning. I varje påstående finns det mest obestämda svar och speciellt betydande är det eftersom man inte kan dra en slutsats om informanterna tycker att övning i muntlig språkfärdighet borde ändras eller inte. Resultatet visar att det finns en stor grupp informanter som inte vet om övningar i muntlig språkfärdighet är på ett bra nivå i deras åsikt vilket kan bero, liksom i figur 3, på att de inte vet till exempel hurdana övningar som är de mest nyttiga och hur mycket övning som behövs.

Svar på påståenden ”Man får tillräckligt med återkoppling om sin egen muntliga språkfärdighet i skolan” visar att 62,1 % av informanterna inte höll med, 27,6 % var obestämda och 10,3 % höll med. Eftersom en klar majoritet anser att de inte får tillräckligt med återkoppling om sin egen språkfärdighet kan detta resultat svara på frågan om varför så stor majoritet var obestämda kring påståendena i figur 3 och 4 speciellt vad gäller om undervisningen eller övningen borde ändras. Man kunde anta att brist på återkoppling möjligen kan också upprepas som brist på information om undervisningens syften och skäl för lektionsövningar.

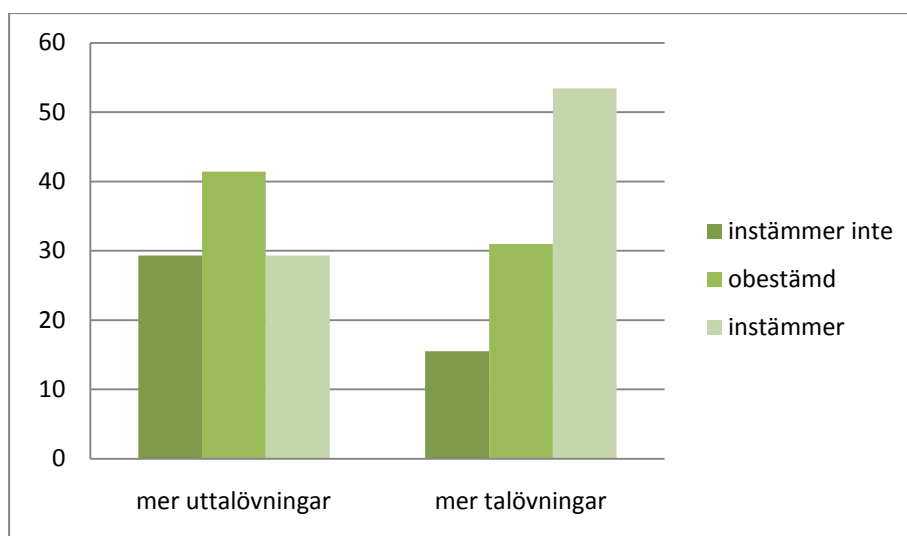
I enkäten frågade jag närmare om lektionsaktiviteter vad gäller att höra och tala svenska i skolan. I figur 5 illustreras informanternas åsikter om det som pågår under svensklektioner vad gäller muntlig språkfärdighet.

Figur 5. Informanternas svar på påståendena "Man får tala tillräckligt svensklektioner" och "Man hör tillräckligt svenska under svensklektioner".

Som det framgår av figur 5 ansåg en klar majoritet av informanterna att man hör tillräckligt svenska i skolan medan svaren på om man får tala svenska tillräckligt varierar stort. Detta kan tolkas som att det inte finns något stort behov för ändring kring dessa frågor enligt informanternas åsikt fast resultaten hänvisar något till behov för mer talövningar. Men informanterna verkar vara nöjda med hur mycket svenska de hör i skolan.

Jag frågade också närmare om informanternas åsikter om muntliga övningar i skolundervisningen. Svaren på dessa påståenden presenteras i figur 6.

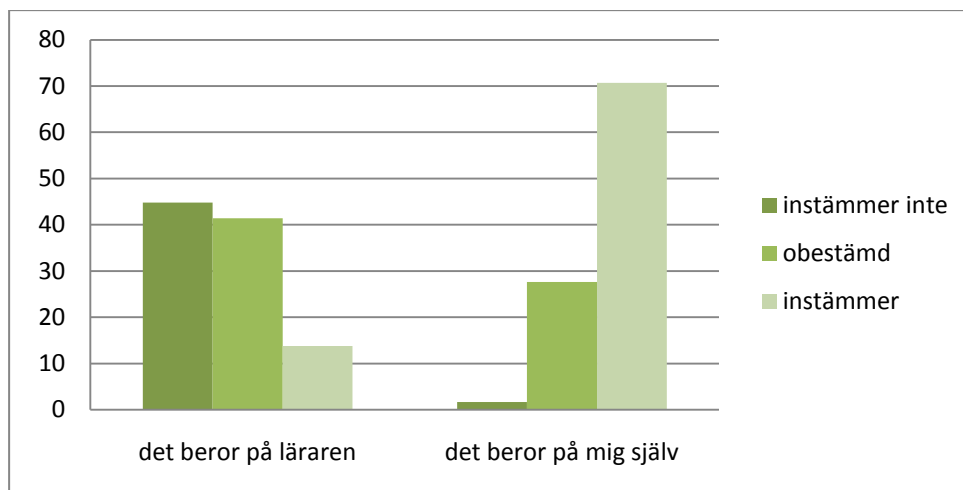

Figur 6. Informanternas svar på påståendena "Det borde finnas mer uttalsövningar i skolan" och "Det borde finnas mer talövningar i skolan".

Figur 6 illustrerar att över hälften (53,4 %) av informanterna anser att det borde finnas mer talövningar i skolundervisningen liksom resultaten i figur 5 också hänvisade till delvis. Detta resultat visar klart att informanterna ändå tycker att det finns behov att ändra på undervisningen eller övningen åtminstone på ett sätt eftersom över hälften av dem anser att det inte finns tillräckligt med talövningar (jämför med figur 3 och 4). Åsikterna om det borde finnas mer uttalsövningar är mer obestämmda och den negativa och positiva delen var lika stora vilket kan bero på att informanterna inte har använt språket mycket utanför skolan och kanske inte har någon uppfattning om sitt eget uttal.

4.3 Svenska språket utanför skolan och i framtiden

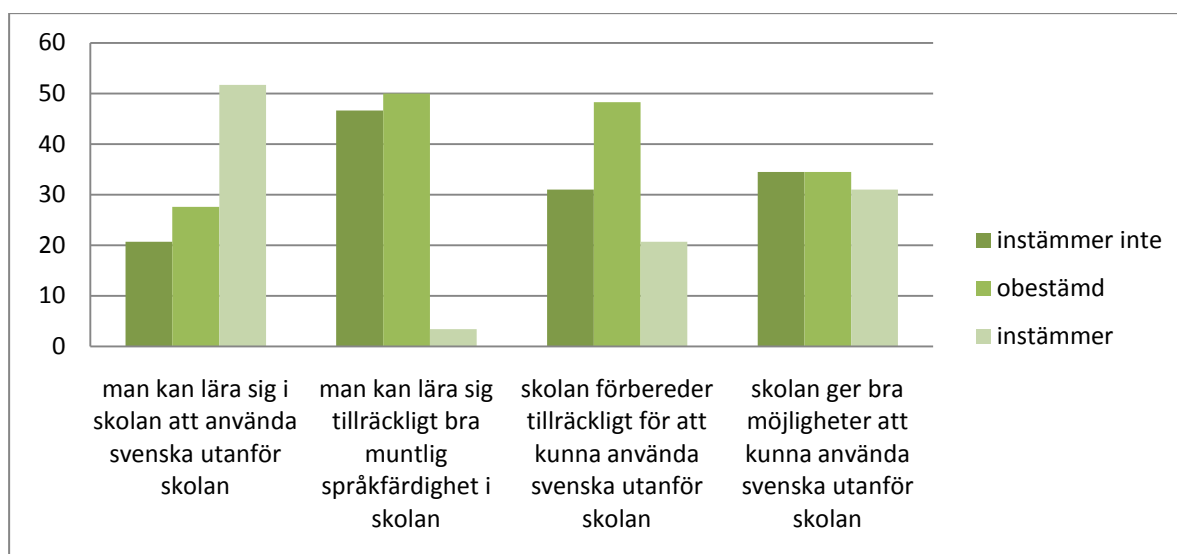
En annan huvuddel i denna undersökning var att undersöka om informanterna anser att skolundervisningen i muntlig språkfärdighet förbereder tillräckligt för att kunna använda svenska i framtiden och utanför skolmiljön. Två påståenden i enkäten handlade om informanternas åsikt om vem det beror på att kunna lära sig bra kommunikationskunskaper i svenska. Svaren på dessa påståenden presenteras i figur 7.

Figur 7. Informanternas svar på påståendena "Det beror på läraren hur bra jag kommer att lära mig att kommunicera på svenska" och "Det beror på mig hur bra jag kommer att lära mig att kommunicera på svenska."

Figur 7 visar att en klar majoritet av informanterna anser att det beror på eleverna själva mer än på läraren. Det finns också ett litet större antal obestämda svar vid påståenden om lärarens betydelse vilket kunde tolkas så att läraren också har kanske betydelse fast det för det mesta beror på var och en själv. Det är intressant att märka att fast de flesta av informanterna anser att man själv måste öva för att lära sig språket och attityderna till svenska är ganska positiva (se figur 1) övar så få av dem språket på något sätt sig själva (se figur 2).

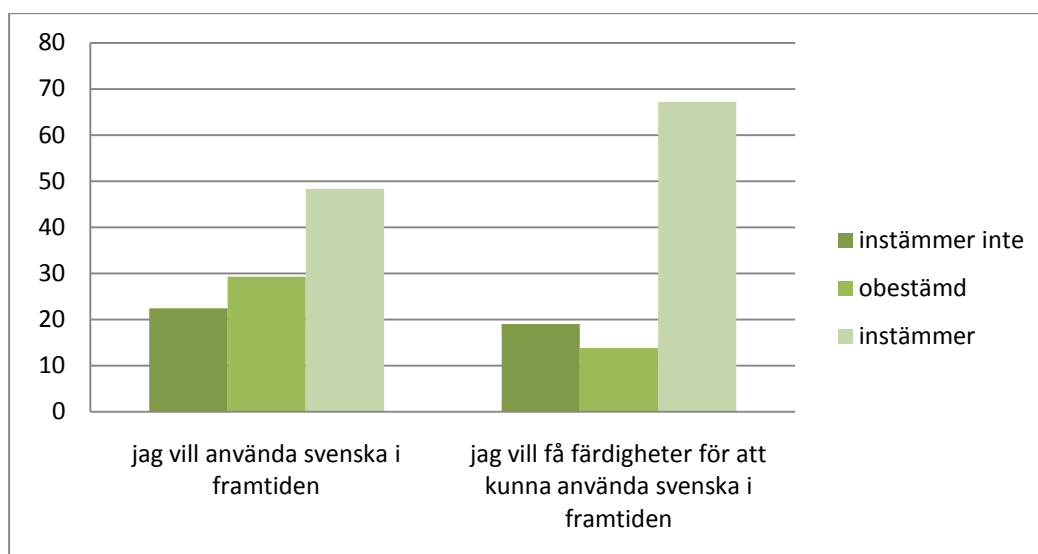
Ytterligare påståenden kring skolans betydelse för att kunna lära sig muntlig språkfärdighet i informanternas åsikt presenteras i figur 8.

Figur 8. Informanternas svar på påståendena "Man kan lära sig i skolan att använda svenska utanför skolan", "Man kan lära sig tillräckligt bra muntlig språkfärdighet i skolan", "Skolan förbereder tillräckligt för att kunna använda språket utanför skolan" och "Skolan ger bra möjligheter för att kunna använda svenska utanför skolan".

Figur 8 illustrerar att över hälften av informanterna ansåg att man kan lära sig svenska i skolan för att använda det utanför skolan vilket kan betyda att en stor del litar på skolundervisningen och förklarar varför det inte verkar finnas behov för ändringar i undervisningen (se figur 3 och 4). Men det är intressant att se att största delen antingen höll inte med eller var obestämd i frågan om man kan lära det tillräckligt bra i skolan. En nästan lika stor del av obestämda svar fanns hos påståenden om skolan förbereder tillräckligt för livet utanför skolan. Av svaren på det sista påståendet i figur 8 kan man inte dra några slutsatser eftersom resultatet är så jämnt.

Till slut var jag intresserad av att få veta om informanternas vilja och antaganden vad gäller svenska språket i deras liv i framtiden. I figur 9 presenteras svaren på påståenden som gäller informanternas vilja att använda svenska i framtiden.

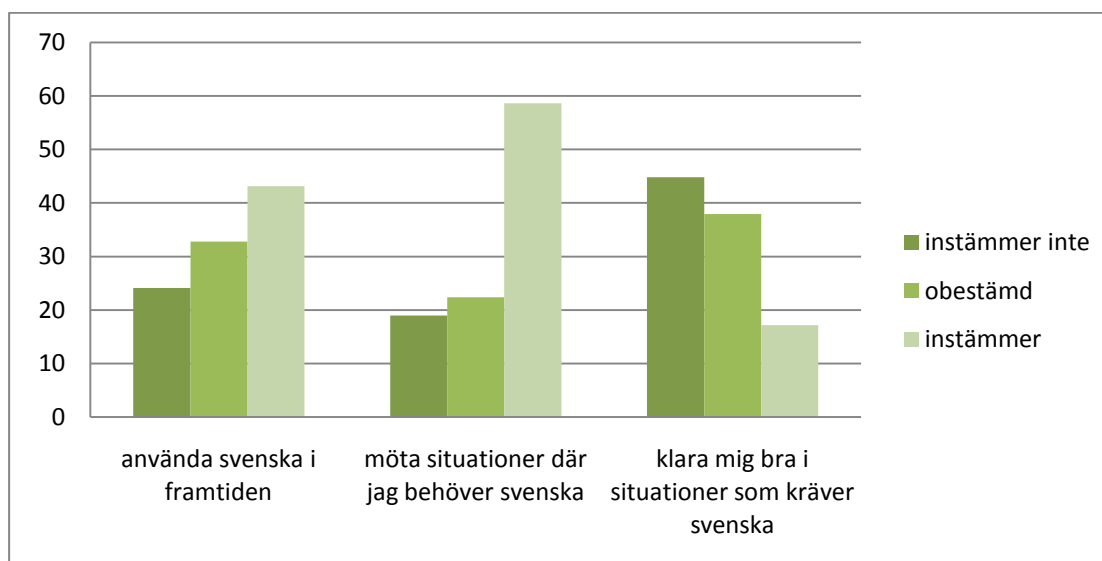

Figur 9. Informanternas svar på påståendena ”Jag vill använda svenska i framtiden” och ”Jag vill få färdigheter för att kunna använda svenska i framtiden”.

I figur 9 kan man se att det finns flera informanter som vill få färdigheter att kunna använda svenska i framtiden jämfört med dem som vill använda språket mer allmänt taget även om nästan hälften ville också det. Det finns också mer obestämda svar på påståenden om viljan att använda språket än om att få färdigheter. Bara ungefär en femtedel ville inte få kunskaper att använda svenska efter skolan. Som sagt tidigare väcker dessa resultat frågor om varför informanterna inte tycks öva eller syssla med svenska språket utanför skolan (se figur 2) fast majoriteten av dem klart skulle vilja få färdigheter att kunna använda det i framtiden. Resultatet i denna undersökning visar att informanterna verkar anse att de själva måste svara aktiva språkbrukare och att det inte räcker med skolundervisningen för att kunna lära sig kunskaper för framtiden. Därför kan man undra hur mycket de egentligen vill få kunskaper om de inte gör det fast de vet att de borde. Kanske viljan är inte tillräckligt stor eller kanske informanterna litar på att undervisningen räcker till om det blir några ändringar såsom mer talövningar (se figur 6).

Likadant resultat får man med svaret på påståendet ”Jag vet hur jag kan utveckla min egen muntlig språkfärdighet” vilket visar att 46,6 % av informanterna höll med, 32,8 % var obestämda och 20,7 % höll inte med. Som sagt fast det finns vilja att få bra kunskaper (se figur 9) och fast nästan hälften av informanterna vet hur de kan utveckla sina kunskaper har bara knappt en fjärdedel någonting med svenska att göra utanför skolan (se figur 2).

I figur 10 illustreras svar på påståendena om vad informanterna tror att de kommer att ha med svenska att göra i framtiden.

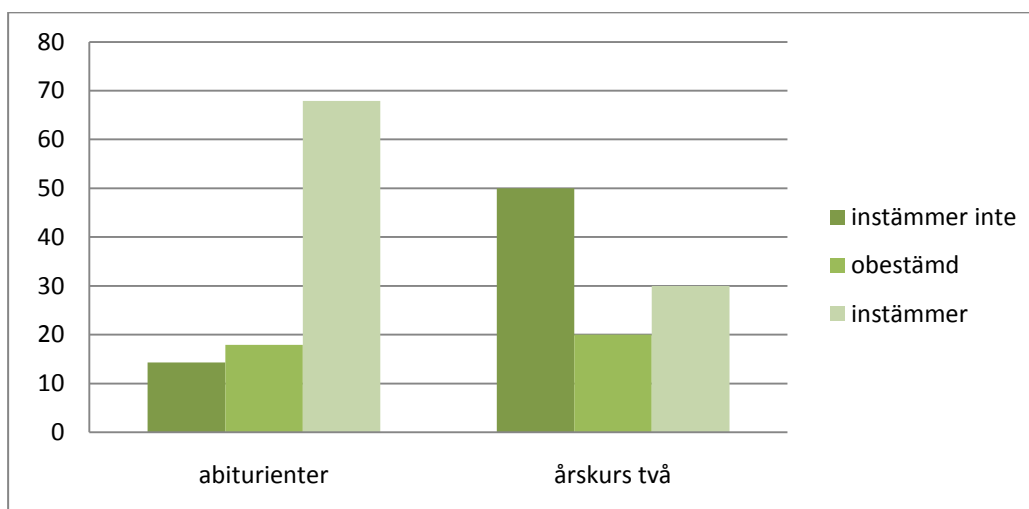
Figur 10. Informanterna svar på påståendena "Jag kommer förmodligen att använda svenska i framtiden", "Jag kommer förmodligen att möta situationer där jag behöver svenska" och "Jag kommer att klara mig bra i situationer som kräver svenska utanför skolan".

Som framgår av figur 10 tror majoriteten att de kommer att behöva svenska i framtiden men en stor del tror inte eller vet inte om de kommer att klara sig bra i sådana situationer och en nästan lika stor del är obestämda. Detta kan förklara varför så många av informanterna vill få färdigheter att kunna använda språket i framtiden (se figur 9). Även om man kan tolka dessa resultat så att majoriteten av informanterna skulle vilja klara sig bra i situationer där de kommer att behöva tala svenska verkar det att en stor del egentligen inte vill öva sig för att komma klara sig bra.

4.4 Jämförelse mellan abiturienter och studerande i årskurs två

När jag började analysera informanternas svar upptäckte jag att det finns en betydande skillnad mellan abiturienterna och studerandena i årskurs två när det gäller om att studera svenska i allmänhet och att använda svenska i framtiden. Å andra sidan finns det inga signifikanta skillnader i frågor som gäller undervisning eller övning i muntlig språkfärdighet.

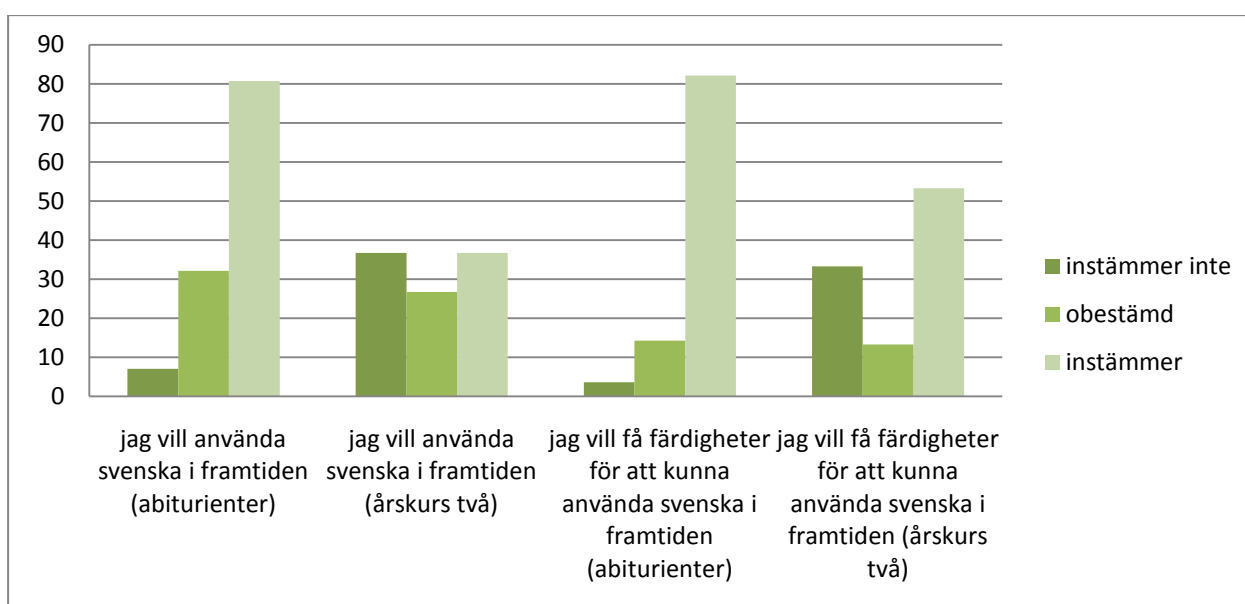
I figur 11 presenteras jämförelse mellan svaren på ett påstående från figur 1.

Figur 11. Jämförelse mellan svaren på påståendet "Det är viktigt att studera svenska".

I figur 11 kan man se att 67,9 % av abiturienterna ansåg svenska vara viktigt att studera medan bara 30,0 % av studerandena i årskurs två höll med och hälften av dem ansåg att det inte är viktigt att studera svenska. Obestämda svar var ungefär på samma nivå. Figur 11 visar alltså klart att abiturienterna ansåg det vara viktigare att studera svenska än eleverna på årskurs två.

I figur 12 presenteras jämförelse mellan svaren på påståendena från figur 9.

Figur 12. Jämförelser mellan svaren på påståendena "Jag vill använda svenska i framtiden" och "Jag vill få färdigheter för att kunna använda svenska i framtiden".

Figur 12 visar att abiturienternas svar var klart positiva om viljan att ha med svenska att göra i framtiden medan det finns mer spridning när det gäller studerandena i årskurs två. Dessutom fanns det lika många informanter i årskurs två som vill och som inte vill använda svenska i framtiden. Lika många av abiturienterna verkar alltså vilja både få färdigheter för att kunna använda språket och dessutom använda språket på ett mer allmänt sätt medan studerandena i årskurs två verkar till största delen föredra att bara få färdigheter för att kunna använda språket i framtiden. Figur 11 och 12 visar att abiturienternas attityder till svenska är mer positiva både vad gäller språket självt och dess roll i informanternas framtid än studerandena i årskurs två.

5. DISKUSSION

I detta kapitel ska jag diskutera mina resultat genom att svara på mina forskningsfrågor och jämföra resultat med mina hypoteser samt diskutera undersökningen som helhet.

Jag hade fyra huvudforskningsfrågor i denna undersökning och den första av dem var om gymnasieeleverna tycker att undervisningen i muntlig språkfärdighet i svenska borde förbättras eller ändras. Påståendena som mer direkt frågade efter om undervisningen borde ändras (se figur 3 och 4) visar att informanterna som majoritet ansåg att undervisningen inte behövde ändringar. Men de mer specifika påståendena (som i figur 3 och 6) visar att undervisningen inte är på den nivå som den borde vara enligt informanternas åsikt. Dessutom, eftersom informanterna anser att det inte räcker med skolundervisningen (se figur 8), kan det tolkas som att undervisningen borde ändras eftersom man litar på undervisningen som en del av språkinläring.

Den andra forskningsfrågan var om gymnasieeleverna anser att de på basis av undervisningen i skolan kunde använda språket utanför skolan. Fast det finns vilja att använda svenska utanför skolan och i framtiden (se figur 9) och informanterna anser att var och en har det största ansvaret vad gäller att lära sig språket gör majoriteten av informanterna det inte (se figur 2) och de anser att det inte räcker med skolundervisningen (se figur 8). Beroende på denna kontradiktion mellan det som informanterna egentligen verkar vilja och det som de gör i verkligheten gör det svårt att tolka hur mycket informanterna egentligen litar på

skolundervisningen.

Den tredje forskningsfrågan gällde gymnasieeleverna attityder till svenskundervisningen och svenska språket i allmänhet. Man kan dra den slutsatsen att ungefär hälften av informanterna hade en positiv inställning till svenska språket och dess undervisning (se figur 1 till exempel).

Den fjärde frågan som jag ville få svar på var om det finns skillnader mellan elevernas svar i olika årskurser i gymnasiet. Resultatet visar att abiturienternas attityder och åsikter är mer positiva jämfört med studerandena i årskurs två vad gäller frågor kring allmänna åsikter om svenska och viljan att använda språket i framtiden (se figur 11 och 12). Det fanns dock inga betydande skillnader kring påståendena om undervisningen i muntlig språkfärdighet.

Mina hypoteser överens stämde inte helt med resultaten. Elevernas åsikter om att studera svenska var mer positiva i allmänhet än jag hade förväntat mig. Att ungefär hälften av informanterna hade en positiv inställning till att studera svenska var oväntat och särskilt den relativt liten negativa andel. Vad gäller undervisningen kan resultaten vara svåra att tolka eftersom det fanns vissa oklara svar liksom i figur 3. Fast informanterna vet enligt resultaten att det beror på dem själva hur bra de lär sig att kommunicera på svenska, är det intressant att så få av dem sysslar med svenska språket utanför skolan på fritiden. Dessutom finns det osäkerhet om de vet hur de kan utveckla sin egen muntliga språkfärdighet. Skillnaderna mellan abiturienterna och studerandena i årskurs två kan förklaras med att abiturienter som deltog i denna undersökning var med på en repetitionskurs med planer på att antagligen skriva svenska i studentexamen medan studerandena i årskurs två var med på en obligatorisk kurs. Därför kan man inte dra någon slutsats att abiturienter har mer positiva attityder till svenska i allmänhet.

Resultaten i denna undersökning ger någonting att fundera på eftersom åtminstone dessa informanter ansåg att skolundervisningen inte är på ett så bra sätt som det kunde vara. Dessutom anser jag att man på basis av resultat i denna undersökning borde undersöka hur mycket gymnasieeleverna egentligen vill studera svenska och få kunskaper för att använda det i sitt liv. Om man på riktigt vill lära sig språket och vet hur stort ansvar som ligger på sig själv kunde man anta att man också själv skulle kunna vara aktiv i språkinläring. Det räcker inte med att man vill, man måste också visa sitt vilja. Jag tror att lärarna borde göra det klarare för sina elever hur mycket det krävs av dem själva om de vill lära sig språket och dessutom borde

eleverna få mer återkoppling om sin egen språkfärdighet och även möjligen mer information om språkinlärning i allmänhet.

Denna undersökning ger inte svar på frågorna varför informanterna svarade på ett visst sätt och resultaten kan inte generaliseras eftersom det fanns inte så många informanter som deltog i undersökningen. Men jag antar att antalet informanter var tillräckligt för en kandidatavhandling och för att ge en allmän bild av en viss grupp elever i ett gymnasium. Syftet var i alla fall att undersöka en viss grupp elever och inte studera alla finska gymnasieelever eller orsakerna varför informanterna svarar på det sättet som de gör. Men i fortsatta studier kan man jämföra dessa resultat med andra undersökningar i andra finska gymnasier.

6. AVSLUTNING

Syftet med denna undersökning var att undersöka gymnasieelevernas åsikter om undervisningen i muntlig språkfärdighet och speciellt om de anser att de kunde använda språket också utanför skolan och i framtiden. Undersökningen genomfördes som en enkätundersökning och materialet bestod av 58 informanternas svar. Resultaten visar att ungefär hälften av informanterna hade positiva åsikter om att studera svenska och det fanns ungefär en femtedel som inte hade en positiv inställning till att studera svenska. Resultaten visar också att det finns behov att förbättra eller förändra undervisningen i muntlig språkfärdighet särskilt vad gäller att förbereda sig för språkbruket utanför skolan och i framtiden.

För att få mer pålitliga resultat borde man studera frågorna i denna undersökning med ett större antal informanter och möjligen också fråga efter varför de ger sådana svar som de ger till exempel som en intervjuundersökning. Det skulle också vara intressant att studera om det verkligen finns skillnader mellan olika årskursers åsikter om svenska språket, till exempel om attityderna blir mer positiva när studentexamen närmar sig som man kunde tolka på grund av denna undersökning.

Jag anser att jag kan ha nytta av denna undersökning som blivande lärare eftersom den har bevisat att läraren borde tänka på saker ur elevernas perspektiv eftersom de som ska lära sig

språket är dock det viktigaste. Vad gäller elevernas attityder till svenska anser jag att läraren måste vara medveten om dem för att möjligen kunna påverka dem på ett positivt sätt. Det viktigaste är ändå att förbereda eleverna för att de ska kunna våga använda språket i sitt liv utanför skolan.

LITTERATUR

Hildén, Raili, 2000: Vieraan kielen puhuminen ja sen harjoittelu. Kaikkonen & Kohonen (red.): *Minne menet, kielikasvatus? Näkökulmia kielipedagogiikkaan*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Hollmén, Jenny, 2007: Finska gymnasisters upplevelser av och uppfattningar om sin muntliga språkfärdighet i svenska. Pro gradu-avhandling. Institution för språk, Jyväskylä universitet. [Online]. Tillgänglig <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2007343>

Iivarinen, Maria, 2010: Lärare, läroplan och muntlig språkfärdighet gymnasielärares sätt att tolka läroplan, undervisningsmetoder och tankar. Kandidatavhandling. Institution för språk, Jyväskylä Universitet. [Online]. Tillgänglig <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201005311973>

Kjellin, Olle, 2002: *Uttalet, språket och hjärnan. Teori och metodik för språkundervisningen*. Uppsala: Elanders Graphic Systems AB.

Leiwo, M, 1994: Voisiko opetus olla keskustelua? Isotalus (red.) *Puheesta ja vuorovaikutuksesta*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Riikonen, Anna, 2010: Abiturienternas attityder till svenska språket i en finskspråkig och i en tvåspråkig stad. Kandidatavhandling. Institution för språk, Jyväskylä Universitet. [Online]. Tillgänglig <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201006162080>

Trost, Jan, 2001: *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur AB.

Utbildningsstyrelsen, 2003: *Grunderna för gymnasiets läroplan 2003*. [Online] Tillgänglig http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/laroplans-och_examensgrunder/gymnasiet

Utbildningsstyrelsen, 2009: *Ändring av grunderna för läroplanen i gymnasieutbildning för unga 2003*. [Online] Tillgänglig http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/laroplans-och_examensgrunder/gymnasiet

Väyrynen, Pirjo (red.), 2001: *Kaikki kieliä oppimaan. Opetusmenetelmiä ammatilliseen kielenopetukseen*. Opetushallitus.

BILAGA: ENKÄTEN

Hei! Olen kolmannen vuoden opiskelija Jyväskylän yliopistossa ja teen kandidaatintutkielmani liittyen lukiolaisten näkemyksiin suullisesta kielitaidosta ruotsin kielessä. Toivon, että vastaat tähän kyselyyn mahdollisimman rehellisesti. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Sukupuoli	___mies	___nainen	Ikä

Äidinkieli	_____		
Aloitin ruotsin opiskelun	___.	luokalla.	

Terveisin, Ossi Lupunen (ossipetteri.o.lupunen@jyu.fi)

Vastaa seuraaviin väittämiin sen perusteella mitä mieltä olet niistä itse.

(1: en ole ollenkaan samaa mieltä - 5: olen täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
1. Suullista kielitaitoa harjoitellaan tarpeeksi koulussa.					
2. Ruotsin opiskelu on hyödyllistä.					
3. Ääntämistä pitäisi harjoitella enemmän koulussa.					
4. Koulussa voi oppia käyttämään ruotsia koulun ulkopuolella.					
5. Omasta suullisesta kielenkäytöstä saa tarpeeksi palautetta koulussa.					
6. Tulen todennäköisesti käyttämään ruotsia tulevaisuudessa.					
7. Oma suullinen kielitaitoni on hyvä.					
8. Tiedän miten voin kehittää omaa suullista kielitaitoani.					
9. Suullista kielitaitoa opetetaan tarpeeksi.					
10. Ruotsin opiskelu on tärkeää.					
11. Olen käyttänyt ruotsia koulun ulkopuolella.					

12. Tulen selviytymään ruotsia vaativissa tilanteissa koulun ulkopuolella hyvin.					
13. Puheharjoituksia pitäisi olla enemmän koulussa.					
14. On opettajasta kiinni miten hyvin opin kommunikoidaan ruotsiksi.					
15. Suullisen kielitaidon opetus on tarpeellista.					
16. a) Suullisen kielitaidon opetusta pitäisi muuttaa.					
b) Suullisen kielitaidon harjoittelua pitäisi muuttaa.					
17. Ruotsin opiskelu pitäisi aloittaa jo ala-asteella.					
18. Kommunikointi ruotsiksi on helppoa.					
19. On minusta itsestäni kiinni miten hyvin opin kommunikoidaan ruotsiksi.					
20. Haluan käyttää ruotsin kieltä tulevaisuudessa.					
21. Ruotsin harjoittelemisesta koulun ulkopuolella on hyötyä.					
22. Ruotsin tunneilla saa puhua tarpeeksi ruotsia.					
23. Koulu tarjoaa hyvät valmiudet käyttää ruotsia koulun ulkopuolella.					
24. a) Suullisen kielitaidon harjoittelu on tarpeeksi monipuolista.					
b) Suullisen kielitaidon opetus on tarpeeksi monipuolista.					
25. Pidän ruotsin opiskelusta.					
26. Olen ruotsin kielen kanssa tekemisissä koulun ulkopuolella (lukemalla/kuuntelemalla/puhumalla jne.)					
27. Koulu valmistaa tarpeeksi kielenkäyttämiseen koulun ulkopuolella.					
28. Tulen todennäköisesti kohtaamaan tilanteita, joissa tarvitsen ruotsin kieltä.					
29. Ruotsin tunneilla kuulee tarpeeksi ruotsia.					
30. Haluan käyttää ruotsin kieltä koulun ulkopuolella.					
31. Koulun ääntämisharjoitukset ovat hyödyllisiä.					
32. Ruotsin puheharjoituksia on tarpeeksi koulussa.					
33. Suullista kielitaitoa voi oppia tarpeeksi hyvin pelkästään koulun perusteella.					
34. Harjoittelen suullista kielitaitoa koulun ulkopuolella.					
35. Haluan valmiudet käyttää ruotsin kieltä tulevaisuudessa.					

Kommentteja:

Kiitos avustasi!